

17.09.02; 45b (משנה ה') → 47a (וימין מקרבת)

1. והורדו זקני העיר ההוא את העגלה אל נחל איתן אשר לא יעבד בו ולא יזרע וקרפו שם את העגלה בנחל: דברים כא, ד

2. וענו ואמרו ודינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו: דברים כא, ז

3. כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם: דברים כא, ח

4. והיה העיר הקרבה אל החלל ולקחו זקני העיר ההוא עגלת בקר אשר לא עבד בה אשר לא משכה בעל: דברים כא, ו

5. זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה על: במדבר יט, ב

6. עגרת או שבור או חרוץ או יבלת או גרב או ילפת לא תקריבו אלה לה' ואשה לא תתנו מהם על המזבח לה': ויקרא כב, כב

7. ומיד בן נכר לא תקריבו את להם אלהיכם מכל אלה כי משחתם בהם מום בם לא ירצו לכם: ויקרא כב, כה

8. וירא את הקיני וישא משלו ויאמר איתן מושבך ושם בסלע קנה: במדבר כד, כא

9. שמעו הרים את ריב ה' והאתנים מסדי ארץ כי ריב לה' עם עמו ועם ישראל יתנפח: מיכה ו, ב

10. הנני מביא עליכם גוי מרחק בית ישראל נאם ה' גוי איתן הוא גוי מעולם הוא גוי לא תדע לשנו ולא תשמע מה ידבר: ירמיהו ה, טו

11. והביא אתם אל הנהל והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל: ויקרא ה, ח

12. וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל החלל ירצו את ידיהם על העגלה הצרופה בנחל: דברים כא, ו

13. ויראו השמרים איש יוצא מן העיר ויאמרו לו הראנו נא את מבוא העיר ועשינו עמך חסד: ויראם את מבוא העיר ויכו את העיר לפי חרב ואת האיש ואת כל משפחתו שלחו: וילך האיש ארץ החתים ויבן עיר ויקרא שמה לה הוא שמה עד היום הזה: שופטים א, כד-כו

14. כי לית חן הם לראשך וענקים לגרגרתיך: משלי א, ט

15. ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשר לו: בראשית יב, כ

16. ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה: בראשית טו, יג

17. ולא אמרו איה ה' המעלה אתנו מארץ מצרים המוליד אתנו במדבר בארץ ערבה ושוחה בארץ ציה וצלמון בארץ לא עבר בה איש ולא ישב אדם שם: ירמיהו ב, ו

18. וארם יצאו גדודים וישבו מארץ ישראל נערה קטנה ותהי לפני אשת נעמן: מלכים ב ה, ב

19. ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח: מלכים ב ב, כג

20. ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם ה' ותצאנה שתיים דבנים מן העיר ותבקענה מהם ארבעים וישגי ילדים: מלכים ב ב, כד

21. ויאמרו אנשי העיר אל אלישע הנה נא מושב העיר טוב כאשר אדני ראה והמים רעים והארץ משפלת: מלכים ב, יט

22. ואלישע חלה את חליו אשר ימות בו וירד אליו יואש מלך ישראל ויבך על פניו ויאמר אבי אבי רכב ישראל ופרשיו: מלכים ב, יז

23. ויאמר נעמן חואל קח כפרים ופרוץ בו ויצר כפרים קסוף בשני חרטים ושתי חלפות בגדים ויתן אל שני נעריו וישאו לפניו: מלכים ב, כג

24. ויאמר אליו לא לבי חלף כאשר הפך איש מעל מרפבתו לקראתך העת לקחת את הקסוף ולקחת בגדים ויתים וקרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות: וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך לעולם ויצא מלפניו מצרע כשלג: מלכים ב, כו-כו

25. וארבעה אנשים היו מצרעים פתח השער ויאמרו איש אל רעהו מה אנחנו יושבים פה עד מתנו: מלכים ב, ז, ג

26. ויבא אלישע דמשק וכן הדרד ארם חלה ויגד לו לאמר בא איש האלהים עד הנה: מלכים ב, ז

27. ויאמרו בני הנביאים אל אלישע הנה נא המקום אשר אנחנו יושבים שם לפניך צר ממנו: מלכים ב, א

- I role of זקנים of closest city: משנה ה'
- a they bring a calf which never pulled a yoke; however, blemishes do not invalidate it
 - i in spite of: ק"ו from פרה (v. 5) which may be old but must be unblemished, due to exclusive בה
 - ii challenge: בה appears in context of עגלה as well
 - iii answer: that excludes קדשים from being invalidated even if used for work
 - 1 challenge: עבודה not invalidating is learned from v. 6 (עבודת היתר) and v. 7 (עבודה while חולין)
 - 2 answer: v. 3 excludes קדשים that were used for עבודת איסור after their sanctification
 - iv tangent: invalidity of פרה that worked
 - 1 approach #1: inferred via ק"ו from עגלה, that is not invalidated by מום
 - 2 approach #2: inferred from the text of פרה itself – v. 5
 - (a) if so: why state עול?
 - (b) Answer: עול is always פוסל; other loads are only פוסל if done with real work
 - v note: עול of carrying שיעור (for עגלה) is טפח, as per the usual width of a yoke
 - vi Homily: עגלה is killed there as כפרה for death of one who couldn't "produce" – מצוות – (else, we'd exclude a eunuch etc.)
 - b They bring it to a barren ravine (ideally) of hard earth as per vv. 8-10
 - c They break its neck from the back with a cleaver – inferred via עריפה: עריפה from העוף (vv. 1, 11)
 - d The location is banned for growing anything, but other work (e.g. spinning flax) is permissible
 - i Note: all agree, following v. 1 (יעבד) that it may not be "worked" afterwards, dispute as to the past (ר' יאשיהו/ר' יונתן)
 - ii Other work: permissible, following lead of יזרע – only work that is within the ground itself
- II משנה ו': continuation of the ceremony
- a elders of closest city wash their hands over the עגלה - over the spot where its neck was broken
 - b they declare: "We didn't spill this one's blood..." (v. 2)
 - i note: we don't suspect them of murder – intent of confession is that they ensured proper hospitality and escort
 - ii tangent: virtues of proper escort (vv. 13-16)
 - 1 tangent to the tangent: interpretation of v. 17
 - iii continuation: discussion of virtues of escort (vv. 18-20)
 - iv tangent: homiletic interpretation of various stories of אלישע (vv. 21-27)
 - c הם then declare v. 3 – final three word (הדם) ונכפר להם isn't their statement, but the Heavenly response to their ceremony